גְּדֵלִים, גְּדֵלִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם וּדְבוּקִים מִגַּבָּן, וְגַב שֶׁל שְׁנֵי עָלִין הוּא הַנִּקְרָא תְּיוֹמֶת. [ד]נֶחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת (יא) (בְּרֹב הֶעָלִין) (טור וב״י), (יב) פְּסוּלָה. [ה]הָיוּ עָלָיו אַחַת אַחַת מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ וְלֹא הָיָה תְּיוֹמֶת, אוֹ שֶׁכָּל עָלָיו כְּפוּלִים מִצִּדּוֹ הָאֶחָד (יג) וְצַד הַשֵּׁנִי עָרֹם בְּלֹא עָלִין, פָּסוּל. הַגָּהּ: וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים לוֹמַר דְּאִם נֶחֱלַק (יד) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן (טו) הָאֶמְצָעִי שֶׁעַל הַשִּׁדְרָה (טז) עַד הַשִּׁדְרָה, מִקְּרֵי נֶחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת (יז) וּפָסוּל, וְהָכִי נוֹהֲגִין (תרומת הדשן סימן צ״ו). מִיהוּ (יח) לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר נוֹהֲגִין לִטֹּל לוּלָב שֶׁלֹּא נֶחְלַק הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן כְּלָל (יט) כִּי יֵשׁ מַחְמִירִין אֲפִלּוּ בְּנֶחְלַק (ה) [ה] קְצָת. [*] וְאִם אוֹתוֹ הֶעָלֶה אֵינוֹ כָּפוּל מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ, פָּסוּל (כל בו (סי׳ עג)): ד [ו]לֹא הָיוּ עָלָיו זֶה עַל גַּב זֶה כְּדֶרֶךְ כָּל הַלּוּלָבִין, אֶלָּא זֶה תַּחַת זֶה, אִם רֹאשׁ זֶה מַגִּיעַ לְעִקָּר שֶׁלְּמַעְלָה מִמֶּנּוּ עַד שֶׁנִּמְצָא כָּל שִׁדְרוֹ שֶׁל לוּלָב מְכֻסֶּה בֶּעָלִין, כָּשֵׁר. (כ) וְאִם אֵין רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה מַגִּיעַ לְצַד עִקָּרוֹ שֶׁל זֶה, אוֹ שֶׁאֵין לוֹ הַרְבֵּה עָלִין זֶה עַל זֶה אֶלָּא מִכָּל צַד יוֹצֵא אֶחָד לְמַטָּה סָמוּךְ לְעִקָּרוֹ וְעוֹלֶה עַל רֹאשׁוֹ, פָּסוּל: ה (כא) [ז]לוּלָב שֶׁיָּבְשׁוּ (כב) [ח]רֹב עָלָיו (כג) (אוֹ שִׁדְרָתוֹ) (טור), פָּסוּל. [ט]וְשִׁעוּר הַיְבֵשׁוּת (כד) מִשֶּׁכָּלָה מַרְאֵה יַרְקוּת שֶׁבּוֹ וְיַלְבִּינוּ פָּנָיו. הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא מִקְּרֵי יָבֵשׁ אֶלָּא כְּשֶׁנִּתְפָּרֵךְ (ו) [ו] (כה) בְּצִפֹּרֶן מֵחֲמַת יְבֵשׁוּתוֹ (טור בשם התוספות (כט: ד״ה לולב)), וְכֵן נוֹהֲגִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ שֶׁאֵין

ד כְּלִשָּׁנָא בָּתְרָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי שָׁם ל״ב (ע״א). ה מֵימְרָא דְּרָבָא שָׁם. ו מִשְׁנָה שָׁם כ״ט (ע״ב) וּכְאוֹקִימְתָּא דְּאַבַּיֵּי שָׁם ל״ב (ע״א). ז שָׁם בַּמִּשְׁנָה. ח טוּר, וְכֵן כָּתַב הָרֹא״ש (פ״ג סי׳ י). ט שָׁם (ראש שם סי׳ א) בְּשֵׁם רַאֲבַ״ד (שו״ת סי׳ ו).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נִמְרַךְ הַמֹּחַ כָּל כָּךְ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד שֶׁאֲפִלּוּ עוֹר הַחוּט וְהַשִּׁדְרָה קַיָּמִים טְרֵפָה כו׳. וּפְשִׁיטָא דְּלֹא הָוֵי הָדָר דְּגָרַע מִיָּבְשָׁה שִׁדְרָתוֹ וְהַשְּׁבִירָה כָּל עַצְמָהּ בָּאָה מִן הַיֹּבֶשׁ עַל פִּי הָרֹב וְלָכֵן יֵשׁ לִפְסֹל אַף בִּשְׁאָר הַיָּמִים אִם לֹא בִּשְׁעַת הַדְּחָק שֶׁנּוֹטְלִין הַפְּסוּלִים. וְתַקַּנְתָּא שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) לְאָגְדוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לְמַטָּה אֵינוֹ, דְּאִי לִטְרֵפָה מְדַמֵּית לֵיהּ יֵשׁ לְדַמּוֹת גַּם לְעִנְיָן זֶה דְּלֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דְּאִם הוּא קַיָּם רַק שֶׁנִּכְפַּף לְמַטָּה שֶׁכָּתַב לִפְסֹל וּמְדַמֵּי לְנִמְרַךְ הַמֹּחַ אֵין זֶה מֻכְרָח, דְּהָתָם מֵחֲמַת קִלְקוּל הַמֹּחַ שֶׁבְּתוֹכוֹ דָּיְינִינַן לֵיהּ שֶׁסּוֹפוֹ לִפָּסֵק. וְאֵין לְדַמּוֹת לְהָתָם כִּי אִם בְּאֶתְרוֹג שֶׁנִּמֹּחַ דְּמִבַּעְיָא בַּשַּׁ״ס (לו.) וְאַף בָּזֶה דַּעַת הָרִי״ף (יז:) וְעוֹד פּוֹסְקִים דְּנָקְטִי הָאִיבַּעְיָא לְקוּלָּא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלוּלָב אַף עַל גַּב דִּבְנִשְׁבַּר יֵשׁ לְהַחְמִיר מִטְּעָמִים הַנַּ״ל אֲבָל בְּנִכְפַּף לְבַד שֶׁהוּא מֵחֲמַת רַכּוּת הַבַּד שֶׁל הַשִּׁדְרָה יֵשׁ לְאָגְדוֹ שָׁמָּה וְכָשֵׁר, אִם לֹא שֶׁבְּנָקֵל יֵשׁ לִמְצֹא אַחֵר כָּשֵׁר שֶׁרָאוּי לִהְיוֹת מִן הַמְהַדְּרִים לַעֲשׂוֹת מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן עַל דִּין הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּצָרִיךְ עִיּוּן דְּהָתָם הַחוּט קַיָּם עַיֵּן שָׁם: ג [ה] קְצָת. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) שֶׁהֵבִיא דַּעַת הַבַּ״ח (ס״ח) בְּכָלָה בִּשְׁנֵי עָלִים כְּפוּלִים וְנֶחְלַק אֶחָד מֵהֶם בְּרֻבּוֹ פָּסוּל, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה כָּתַב עַל זֶה דְּהוּא הַדִּין בְּנֶחְלַק מִקְצָתוֹ דְּהַיְינוּ עַד טֶפַח כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטַּ״ז (סק״ד). וְעַיֵּן בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (לב. ד״ה נחלקה) בְּהַךְ בִּשְׁנֵי עָלִים עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ט׳: [בהג״ה] וְאִם אוֹתוֹ הֶעָלֶה אֵינוֹ כָּפוּל כו׳. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) בְּשֵׁם זֶרַע אֱמֶת (סי׳ צד) שָׁנָה רִאשׁוֹנָה הָיוּ הַרְבֵּה לוּלָבִים שֶׁהַתְּיוֹמֶת שֶׁלָּהֶם מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ לֹא הָיָה אֶלָּא עָלֶה אֶחָד וְנִמְנִינוּ עֲלֵיהֶם וּפְסַלְנוּם, וְנִרְאֶה לְהַכְשִׁיר בִּשְׁאָר הַיָּמִים, וְאֵין לִפְסֹל אֶלָּא בִּשְׁנֵי יָמִים הָרִאשׁוֹנִים, וּבִשְׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לְהַכְשִׁיר אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַיֵּן שָׁם: ה [ו] בְּצִפֹּרֶן. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב וְעַיֵּן בְּסִפְרִי שׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן ס״א שֶׁבֵּאַרְתִּי בָּזֶה שִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים וְכָתַבְתִּי לִתְמֹהַּ עַל הַמַּשְׂאַת בִּנְיָמִין (סי׳ יז) שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תרמ״ו (סק״ו) וְכָתַבְתִּי דְּנִפְרָךְ בְּצִפֹּרֶן לְחוּד פָּסוּל לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (כט: ד״ה לולב) וְהָרַאֲבַ״ד (שו״ת סי׳ ו) שֶׁהֱבִיאוֹ הָרֹא״ש (פ״ג סי׳ א) גַּם כֵּן דְּבָתַר מַרְאֶה אָזְלִינַן וְאַף שֶׁאֵינוֹ נִפְרָךְ בְּצִפֹּרֶן פָּסוּל כו׳ שֶׁכָּלָה מַרְאֵה יַרְקוּת שֶׁבּוֹ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן כ״ח שֶׁהָתֵר גָּמוּר אוֹתָם שֶׁצּוֹבְעִים הַלּוּלָבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עַל יְדֵי עָלֶה יָרֹק שֶׁיְּהֵא נִרְאֶה כְּחָדָשׁ שֶׁהוּא הִדּוּר מִצְוָה וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף בִּצְבִיעָה זוֹ עַיֵּן שָׁם, וֶהֱבִיאוֹ בַּאֵר הֵיטֵב לְקַמָּן

בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ה) קְצָת. דְּהַיְינוּ עַד טֶפַח וְעַיֵּן טַ״ז (סק״ד) בְּאֹרֶךְ מִזֶּה: ה (ו) בְּצִפֹּרֶן. וְהָרוֹצֶה לָצֵאת לְדַעַת כָּל הַפּוֹסְקִים לֹא יִטֹּל לוּלָב שֶׁכָּלָה כָּל יַרְקוּת שֶׁבּוֹ לְגַמְרֵי אִם אֶפְשָׁר

בֵּאוּר הֲלָכָה

מֵעֲרָבָה עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וּמַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַגְּרָ״א בִּפְשִׁיטוּת דְּעִנְיָנֵנוּ כְּשֶׁנִּשְׁאַר הַשִּׁדְרָה מְגֻלֶּה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לַהֲדַס. וּלְפִי זֶה לְמַאי דְּפָסְקִינַן לְקַמָּן** בְּסִימָן תרמ״ו סָעִיף ה׳ **לְגַבֵּי הֲדַס דְּרַק אֹרֶךְ רֹב הַהֲדַס בָּעִינַן עָבֹת לְעִכּוּבָא וְלֹא כֻּלּוֹ,** וּמִשּׁוּם דְּיָלְפִינַן מֵעֲרָבָה כִּדְפֵרֵשׁ הַגְּרָ״א שָׁם, **אִם כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ גַּם כֵּן לְעִכּוּבָא הוּא דַּוְקָא רֹב אֹרֶךְ שִׁעוּר הַשִּׁדְרָה בָּעִינַן לְעִכּוּבָא שֶׁיְּהֵא מְכֻסֶּה וְלֹא כֻּלּוֹ.** וְגַם דַּעַת הָרַ״ן שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן הֲדַס שֶׁפָּסוּל כְּשֶׁנָּשְׁרוּ מִקְצָת עָלָיו, הוּא רַק דַּעַת הַיֵּשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁהֵבִיא בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּאַסָּא מִצְרָאָה, אֲבָל דַּעַת הָרְאָ״ה שָׁם (חינוך מצוה שכד) אֵינוֹ כֵן עַיֵּן שָׁם, אֶלָּא שֶׁסִּיֵּם שָׁם שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהָקֵל בְּכָךְ, וְאַלְמָא דִּמְסַפְּקָא לֵיהּ בָּזֶה. וּבְרַשְׁבָּ״א דַּף ל״ב עַמּוּד ב׳ סוֹף דִּבּוּר הַמַּתְחִיל תָּנוּ רַבָּנָן נָשְׁרוּ רֹב עָלָיו שָׁם מֵבִיא גַּם כֵּן שִׁיטַת הָרְאָ״ה וְכָתַב עַל זֶה דְּכֵן עִקָּר, וּמִמֵּילָא אֶפְשָׁר דְּאֵין לְהַחְמִיר גַּם כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ. וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָּ״א וַעֲדַיִן הַלּוּלָב נִשְׁאַר מְכֻסֶּה בְּעָלִין רְצוֹנוֹ לוֹמַר רֹב הַשִּׁדְרָה, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (ס״ז) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּכִסּוּי לְרֹב הַשִּׁדְרָה בָּעִינַן. **וְאֶפְשָׁר**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְכֻסֶּה בְּעָלִין. עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ועדיין): ג (יא) בְּרֹב הֶעָלִין. וְרֹב (יד) כָּל עָלֶה וְעָלֶה: (יב) פְּסוּלָה. דְּהָוֵי (טו) כְּאִלּוּ נִטְּלוּ לְגַמְרֵי. וְהִנֵּה לְדֵעָה זוֹ הָרִאשׁוֹנָה אֵין שׁוּם נַפְקָא מִינַּהּ בֵּין שְׁאָר הֶעָלִין לֶעָלֶה הָאֶמְצָעִית, וְאִם נֶחְלְקָה אֲפִילוּ כֻּלָּהּ כְּשֵׁרָה: (יג) וְצַד הַשֵּׁנִי עָרֹם בְּלֹא עָלִין פָּסוּל. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָּ״א (לב. ד״ה אמר רבא) דְּבָזֶה וַדַּאי פָּסוּל כָּל שִׁבְעָה יָמִים, אֲבָל בְּאַחַת אַחַת מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ מִסְתַּפֵּק שָׁם עַיֵּן שָׁם: (יד) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן. שֶׁדַּרְכָּהּ לִהְיוֹת כָּפוּל כִּשְׁאָר עֲלֵי הַלּוּלָב: (טו) הָאֶמְצָעִי. וְאִם כָּלָה הַשִּׁדְרָה בִּשְׁנֵי עָלִין יֵשׁ עַל שְׁנֵיהֶם שֵׁם תְּיֹמֶת, (טז) וְאִם נֶחְלְקָה אַחַת מֵהֶם פָּסוּל: (טז) עַד הַשִּׁדְרָה. [א]עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (סי״א) שֶׁהִסְכִּים דִּלְדִינָא יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּרֻבּוֹ, דִּבְכָל פְּסוּל רֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ, וְעַל מִקְצָתוֹ אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל: (יז) וּפָסוּל. הַיְינוּ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן (יז) אֲבָל בִּשְׁאָר הַיָּמִים כָּשֵׁר: (יח) לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר וְכוּ׳. הַיְינוּ אִם יֵשׁ לוֹ לוּלָב אַחֵר (יח) אֲבָל אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל לוּלָב שֶׁל חֲבֵרוֹ מִשּׁוּם זֶה: (יט) כִּי יֵשׁ מַחְמִירִין וְכוּ׳. וְטַעֲמָם (יט) דְּעַל יְדֵי הַנִּעְנוּעִים רָגִיל לִהְיוֹת בְּסוֹפוֹ סָדוּק כֻּלּוֹ. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ד) דִּלְדַעְתּוֹ אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, רַק אִם נֶחְלַק (כ) כְּשִׁעוּר טֶפַח. וּבְחַיֵּי אָדָם (כלל קמט ס״י) כָּתַב דִּלְדֵעָה זוֹ יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִילוּ בְּמַשֶּׁהוּ. וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ט״ז בְּשֵׁם הַגְּרָ״א, וְעַל כֵּן אִם יֵשׁ לוֹ לוּלָב אַחֵר, יוֹתֵר טוֹב לְבָרֵךְ עָלָיו מִשּׁוּם מִהְיוֹת טוֹב וְגוֹ׳. אֲבָל מִדִּינָא אֵין לָחֹשׁ לָזֶה כְּלָל, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נֶחְלַק רֻבּוֹ. וְעַיֵּן לְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ז׳ דְּאִם נִתְרַחֲקוּ שְׁנֵי סְדָקָיו זֶה מִזֶּה עַד שֶׁנִּרְאֶה כִּשְׁנַיִם פָּסוּל: ד (כ) וְאִם אֵין וְכוּ׳ פָּסוּל. הַטַּעַם בְּכָל זֶה (כא) שֶׁאֵינוֹ הָדָר: ה (כא) לוּלָב שֶׁיָּבְשׁוּ וְכוּ׳. שֶׁאֵין (כג) זֶה הָדָר: (כב) רֹב עָלָיו. [ב]וְאִם יָבֵשׁ (כג) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹנָה הַתְּיוֹמָה פּוֹסֵל הָרַאֲבַ״ד (שו״ת סי׳ ו): (כג) אוֹ שִׁדְרָתוֹ. מִיהוּ הָרַב בֵּית יוֹסֵף כָּתַב דְּאֵין מָצוּי שֶׁיְּהֵא שִׁדְרָתוֹ יָבֵשׁ וְהֶעָלִין לַחִים (כד) וְלֵיכָּא לְסַפּוּקֵי בָּזֶה: (כד) מִשֶּׁכָּלָה מַרְאֵה יַרְקוּת שֶׁבּוֹ. שֶׁזֶּהוּ סִימָן שֶׁכָּלָה הַלַּחְלוּחִית שֶׁבּוֹ: (כה) בְּצִפֹּרֶן. וְרֹב הַפּוֹסְקִים (כה) לֹא הִסְכִּימוּ לְפֵרוּשׁ זֶה, אֶלָּא שֶׁרַמָּ״א כָּתַב דֵּעָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יד) לְבוּשׁ וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. וּבֶאֱמֶת הַצִּיּוּן שֶׁל מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג׳ גַּם עַל זֶה שַׁיָּךְ, דְּבִשְׁנֵיהֶם כָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף דָּבָר זֶה עַיֵּן שָׁם: (טו) גְּמָרָא (לב.): (טז) בַּ״ח (ס״ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד). וְעַיֵּן שָׁם בְּבַ״ח שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ בְּרֻבָּהּ פָּסוּל, וְכָתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה דִּלְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּמִקְצָת כְּשֶׁנֶּחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת, הוּא הַדִּין בָּזֶה כְּשֶׁנֶּחְלְקָה אֲפִלּוּ אַחַת בְּמִקְצָת: (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ח ח״ג): (יח) אַחֲרוֹנִים: (יט) אַחֲרוֹנִים: (כ) דְּהַטַּ״ז (סק״ד) תָּלֵי לָהּ בִּפְלֻגְתָּא דְּחֻלִּין י״ח (ע״א) וְשָׁם פָּסַק הָרַמְבַּ״ם (בית הבחירה פ״ב הי״ח) כְּמַאן דְּאָמַר טֶפַח: ד (כא) לְבוּשׁ: ה (כג) גְּמָרָא (כט:): (כג) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ה): (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְלִפְעָמִים נַפְקָא מִינַּהּ מִזֶּה [ג]כְּגוֹן שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ מֵהַשִּׁדְרָה מְעַט עַד שֶׁנֶּחְסַר הַשִּׁעוּר הַמְבֹאָר בְּסִימָן תר״נ (ס״א) וְהֶעָלִים לַחִים פָּסוּל [פְּרִי מְגָדִים (שם)]: (כה) טַ״ז (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ולשון שו״ע הרב (סעיפים י-יא): וכן אם היה כפול מתחילת ברייתו ואחר כך נחלק לשנים בכל ארכו דהיינו מראשו עד מקום שעלין יוצאין משם וכו׳ פסול, במה דברים אמורים בנחלק בכל ארכו, אבל אם לא נחלק אלא מקצתו כשר. **ב]** ובשו״ע הרב (סט״ז) כתב: לולב שיבשה רוב שדרתו או שיבשו רוב עליו פסול. **ג]** ובשו״ע הרב (שם) כתב שפסול רק אם נתייבש רוב שדרתו או רוב עליו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לוּלָבִין מְצוּיִין (הגהות מיימוני פרק (ז׳) [ח׳] (אות ד׳)): **ו** [י]**נִקְטַם רֹאשׁוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּקְטְמוּ** (כו) * [כ]**רֹב הֶעָלִין הָעֶלְיוֹנִים,** (כז) * **פָּסוּל.** הַגָּהּ: (כח) וְאִם נִקְטַם (כט) הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן הָאֶמְצָעִי שֶׁעַל הַשִּׁדְרָה, פָּסוּל (המגיד (פ״ח ה״ג) ור״ן פרק לולב הגזול (יד. ד״ה נקטם)). (ל) וְדַוְקָא (ז) דְּאִיכָּא אַחֵר, * אֲבָל לֵיכָּא אַחֵר, מְבָרְכִים עָלָיו. (מרדכי פרק ג׳ (סי׳ תשמו) ומנהגים (טירנא דיני לולב)): **ז** * **נִסְדַּק,** (לא) [ל]**אִם נִתְרַחֲקוּ שְׁנֵי סְדָקָיו זֶה מִזֶּה עַד שֶׁנִּרְאוּ כִּשְׁנַיִם, פָּסוּל.** הַגָּהּ: (לב) וַאֲפִלּוּ לֹא נֶחְלְקָה (ח) הַתְּיוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה בְּעִנְיָן שֶׁיִּפָּסֵל הַלּוּלָב מִכֹּחַ נֶחְלְקָה הַתְּיֹמֶת: **ח** [מ]**יֵשׁ לוֹ כְּמִין קוֹצִים בְּשִׁדְרָתוֹ, אוֹ שֶׁנִּצְמַת וְנִכְוַץ,** (לג) **אוֹ שֶׁהוּא עָקֹם** (לד) [נ]**לְפָנָיו** (לה) **שֶׁהֲרֵי שִׁדְרוֹ כְּגַב בַּעַל חֲטוֹטֶרֶת,**

י שָׁם בַּמִּשְׁנָה. כ טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״ש (שם סי׳ ב). ל בְּרַיְיתָא שָׁם ל״ב (ע״א) וּכְדִמְפָרֵשׁ רַב פַּפָּא וּכְפַרוּשׁ רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ח׳ (ה״ג). מ שָׁם בַּבְּרַיְיתָא. נ כְּאוֹקִימְתָא דְּרָבָא שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

לוֹ. טַ״ז (סק״ה): **ו** (ז) **דְּאִיכָּא.** כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) דְּהָרַמָ״א וּבַעַל הַמִּנְהָגִים (טירנא דיני לולב) לֹא עִינוּ יָפֶה דְּהַמָּרְדְּכַי (סי׳ תשמו) כָּתַב כֵּן אַהֲדַס דַּוְקָא, אֲבָל בְּלוּלָב פָּסוּל לְכוּלֵּי עָלְמָא וְכֵן עִקָּר. וְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״ד) נִקְטַם אֵין זֶה הָדָר וְאִם כֵּן פָּסוּל כָּל שִׁבְעָה. וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ח ח״ג) כָּל הַפְּסוּלִים פְּסוּלִים כָּל שִׁבְעָה מִפְּנֵי שֶׁאֵין הָדָר, חוּץ מִנִּסְדַּק וְנֶחְלְקָה הַתְּיוֹמֶת דִּפְסוּלִין מִשּׁוּם לְקִיחָה תַּמָּה, כְּשֵׁרִים בַּשֵּׁנִי. עַיֵּן סִימָן תרמ״ט (ס״ה). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ז** (ח) **הַתְּיוֹמָה.** רַק הֶעָלִין שֶׁאֵצֶל הַתְּיוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סִימָן תרנ״א (ס״ק כד), וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן תרנ״א סָעִיף קָטָן ג׳ שֶׁכָּתַב שֶׁלְּדַעַת אֲגֻדָּה שֶׁלֹּא יִכְרֹךְ גָּמִי סְבִיב הַהֲדַס מִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף, נִרְאֶה לִי לִמְחוֹת לְמַה שֶּׁיֵּשׁ נוֹהֲגִים לִצְבֹּעַ לֶבֶן הַלּוּלָב בְּמִין שֶׁקּוֹרִין פַּיְיטֶ״ר זַיי״ל, וְאֶפְשָׁר דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין בּוֹ מַמָּשׁוּת לָחוּל עָלָיו בַּל תּוֹסִיף וְדֹחַק, וְגַם בְּסִימָן (תקל״ג) [תקי״ג] (ס״ג) אָמְרִינַן דְּעָבִיד לְחָזוּתָא לֹא בָּטֵל, וְעַיֵּן בְּתוֹסָפוֹת דְּסֻכָּה דַּף ל״א (ע״ב) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הוֹאִיל עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאָמְנָם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

זוֹ כְּדֵי לְיַשֵּׁב מִנְהָגָם שֶׁנָּהֲגוּ כָּךְ בִּמְקוֹמוֹתָיו לִסְמוֹךְ עַל זֶה לְפִי שֶׁאֵין לוּלָבִין מְצוּיִין, עַל כֵּן אֵין לְהָקֵל בָּזֶה (כו) כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בָּעִיר לַח: **ו** (כו) **רֹב הֶעָלִין הָעֶלְיוֹנִים.** וְעֶלְיוֹנִים נִקְרָא אוֹתָן שֶׁגְּבוֹהִין מִן הַשִּׁדְרָה וּלְמַעְלָה, וְשִׁעוּר הַקִּטּוּם לֹא נִזְכַּר בְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אִם דַּוְקָא כְּשֶׁנִּקְטַם הָרֹב שֶׁל כָּל עָלֶה, אוֹ אֲפִילוּ בְּמִקְצָתָהּ, וְעַיֵּן בִּלְבוּשׁ שֶׁמַּחְמִיר דַּאֲפִילוּ בְּמִקְצָתָן. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּפַקְפְּקִין בָּזֶה, וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר לֹא זָכַר לְחַלֵּק בֵּין עָלֶה אֶמְצָעִי לְיֶתֶר הֶעָלִין וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה רוב): (כז) **פָּסוּל.** דְּאֵין (כז) זֶה הָדָר: (כח) **וְאִם נִקְטַם וְכוּ׳.** דַּעַת הַטַּ״ז (סק״ו) וְהַגְּרָ״א דְּהָרַמָ״א הוֹסִיף בָּזֶה לְהַחְמִיר כְּדַעַת הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ח ה״ג) וְהָרַ״ן (יד. ד״ה נקטם) דְּהֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן הָאֶמְצָעִי שֶׁעַל הַשִּׁדְרָה, [הַיְינוּ כְּשֶׁיֵּשׁ שְׁלֹשָׁה עָלִין שֶׁכָּלָה בָּהֶם הַשִּׁדְרָה, הֶעָלֶה הָאֶמְצָעִי לְבַדָּהּ נִקְרָא רֹאשׁ הַלּוּלָב] אִם נִקְטְמָה פָּסוּל. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דְּמַשְׁמַע מִינֵּיהּ שֶׁמְּצַדֵּד לְהוֹרוֹת כֵּן לַהֲלָכָה כְּהָרַמָ״א, (כח) [א]וַאֲפִילוּ נִקְטְמָה הֶעָלֶה הַזֹּאת בְּכָל שֶׁהוּא פָּסוּל: (כט) **הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן הָאֶמְצָעִי וְכוּ׳.** וְאִם כָּלֶה הַלּוּלָב בִּשְׁנֵי תְּיוֹמוֹת וְנִקְטְמָה רַק אַחַת מֵהֶן אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל, וְכֵן מְצַדֵּד בְּסֵפֶר בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם: (ל) **וְדַוְקָא דְּאִיכָּא אַחֵר וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) דְּכַוָּנַת הָרַמָ״א לְהָקֵל בְּנִקְטַם עָלֶה הָעֶלְיוֹנָה, מִשּׁוּם דְּכַמָּה פּוֹסְקִים מְקִלִּין בְּעִקַּר הַדִּין וְיֵשׁ לִסְמוֹךְ עֲלַיְיהוּ בִּדְלֵיכָּא אַחֵר. אֲבָל לֹא בְּנִקְטְמוּ רֹב עָלִין, (כט) וַאֲפִילוּ בְּעָלֶה אֶמְצָעִי יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין לְהָקֵל לִבְרוּכֵי עֲלַיְיהוּ כִּי אִם בְּנִקְטַם רַק מִקְצָתָהּ, אֲבָל לֹא בְּנִקְטַם רֻבָּהּ (ל) אֲפִילוּ בִּשְׁעַת הַדְּחָק וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל): **ז** (לא) **אִם נִתְרַחֲקוּ וְכוּ׳.** הַיְינוּ (לא) אֲפִילוּ לֹא הָיוּ כֵּן בַּתּוֹלָדָה רַק אַחַר כָּךְ: (לב) **וַאֲפִילוּ לֹא נֶחְלְקָה הַתְּיֹמֶת.** פֵּרוּשׁ שֶׁלֹּא נִסְדַּק הֶעָלֶה הָאֶמְצָעִי (לג) עַד הַשִּׁדְרָה, (לג) וַאֲפִילוּ נִסְדַּק רַק מִקְצָתוֹ, שֶׁמֵּחֲמַת נֶחְלְקָה הַתְּיֹמֶת דַּעַת הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים שֶׁאֵין לְפָסְלוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁנִּתְרַחֵב הַסֶּדֶק עַד שֶׁנִּרְאֶה כִּשְׁנַיִם פָּסוּל. (לד) וְיֵשׁ לִזָּהֵר הַרְבֵּה בָּזֶה: **ח** (לג) **אוֹ שֶׁהוּא עָקֹם.** כְּמַגָּל [גְּמָרָא (לב.)]: (לד) **לְפָנָיו.** דְּהַיְינוּ (לה) הַצַּד שֶׁכְּנֶגֶד הַשִּׁדְרָה וְנַעֲשָׂה שִׁדְרָתוֹ כְּגַב [בַּעַל] חֲטוֹטָרוֹת: (לה) **שֶׁהֲרֵי שִׁדְרוֹ.** נִקְרָא בְּשֵׁם זֶה יַעַן שֶׁהוּא כְּשִׁדְרוֹ שֶׁל בְּהֵמָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּטַעַם הַגְּרָ״א מִשּׁוּם דִּבְעִנְיָנֵנוּ כָּתַב סְתָם שִׁדְרוֹ שֶׁל לוּלָב מְכֻסֶּה בְּעָלִין, מַשְׁמַע דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא כֻּלּוֹ מְכֻסֶּה וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּכָל זֶה:

ו * **רֹב הֶעָלִין הָעֶלְיוֹנִים. הִנֵּה הַבַּ״ח** (ס״ו) **וְהַטַּ״ז** (סק״ו) **וְהַגְּרָ״א** (ס״ק טז) **פֵּרְשׁוּ וּכְעֵין זֶה מַשְׁמַע מִלְּבוּשׁ, דְּהַיְינוּ רֹב מִמִּסְפַּר הֶעָלִים הָעֶלְיוֹנִים הַגְּבוֹהִים מִן הַשִּׁדְרָה** וְהוּא נִקְרָא רֹאשׁ הַלּוּלָב. וּמוּכָח בַּטַּ״ז וְהַגְּרָ״א דִּלְדֵעָה זוֹ אֵין יִתְרוֹן לְהֶעָלִים הָאֶמְצָעִיִּים בָּעִנְיָן הַזֶּה. וְהָרַמָ״א בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ח ה״ג) פָּלֵיג עָלָיו, **[וְשִׁעוּר הַקְּטִימָה לֹא נִזְכַּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וּבַלְּבוּשׁ מַשְׁמַע דְּשִׁעוּרָן בְּכָל שֶׁהוּא,** וּדְבָרָיו נוֹבְעִין מִדִּבְרֵי הָרֹא״ש (פ״ג סי׳ ב) שֶׁכָּתַב וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּנִקְטַם רֹאשׁוֹ מַיְירֵי בְּנִקְטַם רֹאשׁ רֹב הֶעָלִין וְרֹאשׁוֹ שֶׁל כָּל עָלֶה וְעָלֶה, **אָכֵן מִדִּבְרֵי הָרַ״ן** (יד. ד״ה נקטם) דְּאַסְבַּר לָן טַעֲמָא עַל כָּל שֶׁהוּא בְּנִקְטַם עָלֶה הָאֶמְצָעִי דְּהוּא דּוֹמֶה לְחָטְמוֹ שֶׁל אֶתְרוֹג דְּשָׁם פּוֹסֵל בְּכָל שֶׁהוּא, **מַשְׁמַע דְּבִשְׁאָר עָלִים לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה דְּלֹא שַׁיָּךְ הַאי טַעֲמָא אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּכָל שֶׁהוּא.** וְגַם בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח) מְפַקְפֵּק עָלָיו עַיֵּן שָׁם] **וְהַנְּהַר שָׁלוֹם** (סק״ג) **וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי** (שם) **מְפָרְשִׁים דְּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הֶעָלִים הָעֶלְיוֹנִים הַיְינוּ הַשְּׁנֵי עָלִים הָעֶלְיוֹנִים הָאֶמְצָעִיִּים שֶׁכָּלֶה בָּהֶם הַלּוּלָב, וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁנִּקְטְמוּ רֹב, הַיְינוּ דְּלֹא בָּעִינַן שֶׁיִּקָּטְמוּ לְגַמְרֵי** כְּדַעַת בַּעַל הָעִטּוּר (ח״ב פט:) הַמּוּבָא בַּטּוּר **אֶלָּא דַּי כְּשֶׁיִּקָּטְמוּ בְּרֻבָּן. אֲבָל גַּם הַמְחַבֵּר מוֹדֶה דְּאִם לְמַעְלָה הֵם שְׁלֹשָׁה שֶׁכָּלֶה בָּהֶם הַלּוּלָב הֶעָלֶה הָאֶמְצָעִי שֶׁבּוֹ הוּא הָעִקָּר וְאִם נִקְטַם רֹאשׁוֹ פְּסוּלָה** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף וּבָזֶה מַיְירֵי הָרַמָ״א וְלֹא פְּלִיגֵי כְּלָל. [וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ו) רָצָה לְפָרֵשׁ עוֹד, דְּהַאי רֹב הֶעָלִין הַיְינוּ אִם לְמַעְלָה כָּלֶה הַלּוּלָב בִּשְׁלֹשָׁה עָלִין אִם נִקְטַם הָרֹב מֵהֶן דְּהַיְינוּ שְׁנַיִם פָּסוּל, וּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמָ״א אִם נִקְטַם הֶעָלֶה הָעֶלְיוֹן הָאֶמְצָעִי הַיְינוּ אִם כָּלֶה הַלּוּלָב בְּאַחַת וְגַם הַמְחַבֵּר מוֹדֶה לָזֶה עַיֵּן שָׁם. אָמְנָם הַמְעַיֵּן בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה דברוב) יִרְאֶה, דְּמַה שֶּׁמְּצַיֵּר הָרַ״ן וְהָרַב הַמַּגִּיד עָלֶה עֶלְיוֹן אֶמְצָעִי, הַיְינוּ בְּיֵשׁ שְׁלֹשָׁה עָלִים שֶׁכָּלֶה הַלּוּלָב בָּהֶם, הֶעָלֶה הָאֶמְצָעִי שֶׁבּוֹ הוּא הָעִקָּר וְאִם נִקְטַם פָּסוּל. וְזֶה הַדִּין מַעְתִּיק בְּכָאן גַּם כֵּן בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד וְהָרַ״ן, וְאִם כֵּן מוּכָח לְהֶדְיָא אַף לְדִידֵהּ דְּהָרַב הַמַּגִּיד וְהָרַ״ן פְּלִיגֵי אַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה, דִּלְדֵעָה רִאשׁוֹנָה דַּוְקָא אִם נִקְטְמוּ שְׁנַיִם מֵהֶן וּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ בְּאֶמְצָעִי לְחוּד]:

* **פָּסוּל. דַּע דְּדַוְקָא לְעִנְיַן לוּלָב הִסְכִּימוּ לְדִינָא דְּנִקְטַם רֹאשׁוֹ הוּא אֲפִלּוּ מִן הֶעָלִין לְבַד, אֲבָל לְעִנְיַן הֲדַס וַעֲרָבָה לֹא מִקְּרֵי נִקְטַם רֹאשָׁהּ עַד שֶׁיִּהְיֶה נִקְטַם מֵעֵצוֹ שֶׁלָּהֶם** [כֵּן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים] **וְשִׁעוּר הַקְּטִימָה לֹא מָצָאתִי מְפֹרָשׁ וּמִסְתַּבְּרָא דְּשִׁעוּרוֹ בְּכָל שֶׁהוּא** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ״ן (שם) לְעִנְיַן נִקְטַם רֹאשׁ הַלּוּלָב:

* **אֲבָל אִי לֵיכָּא אַחֵר מְבָרְכִין עָלָיו.** הִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) כָּתַב עָלָיו דְּלֹא דָּק, דְּהַמָּרְדְּכַי (סי׳ תשמו) קָאֵי רַק אַהֲדַס וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תרמ״ו סָעִיף י׳ אֲבָל לֹא בְּלוּלָב, אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים יִשְּׁבוּ דִּבְרֵי הָרַמָ״א [אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) וּבִגְדֵי יֶשַׁע (סק״ו) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים] דְּסָמַךְ בִּדְלֵיכָּא אַחֵר עַל כַּמָּה פּוֹסְקִים הַמְּקִלִּין לְעִנְיַן עָלֶה אֶמְצָעִי, דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּנִקְטַם רֹאשׁוֹ הוּא דַּוְקָא בְּרֹב עָלִין וּכְדֵעָה קַמַּיְתָא שֶׁל הַמְחַבֵּר. [ב]וְגַם אִם נִסְבֹּר דְּאַעְלָה אֶמְצָעִי קָאֵי הָא יֵשׁ דַּעַת הָרַאֲבַ״ד (שו״ת סי׳ ו) דְּדַוְקָא אִם נִקְטַם גַּם מֵהַשִּׁדְרָה, אוֹ דַּעַת בַּעַל הָעִטּוּר (שם) דְּבָעִינַן שֶׁיַּגִּיעַ הַקְּטִימָה עַד הַשִּׁדְרָה, וּמְצֹרָף לָזֶה הַפּוֹסְקִים דִּמְקִלִּין בִּפְסוּלִין בִּמְקוֹם הַדְּחָק, וְאַף דִּלְעִנְיַן בְּרָכָה כַּמָּה מַחְמִירִין, הָכָא דְּיֵשׁ בְּלָאו הָכִי הַרְבֵּה דֵּעוֹת לְהָקֵל אֵין לְהַחְמִיר לְעִנְיַן בְּרָכָה:

ז * **נִסְדַּק אִם נִתְרַחֲקוּ וְכוּ׳. דַּע דִּלְדַעַת הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ג׳ בְּעִנְיַן נֶחְלְקָה הַתְּיֹמֶת דְּדַוְקָא בְּרֹב עָלִין, יִהְיֶה קָאֵי הַדִּין זֶה עַל רֹב הֶעָלִין. וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּאַף דְּשָׁם**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כו) חַיֵּי אָדָם (כלל קמט סט״ו) וּפָשׁוּט: **ו** (כז) רַשִׁ״י (כט: ד״ה נקטם) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (כח) הַגְּרָ״א בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ״ח ה״ג) וְהָרַ״ן (יד. ד״ה נקטם) דְּמַשְׁמַע מִינַיְיהוּ דְּיֵשׁ לָחֹשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה, **וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים** [הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ט) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ד) וְהַגְּרַ״ז (סי״ז) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי״ב)] **דְּלֹא בְּרִירָא לְהוּ פְּרָט זֶה, וְלָכֵן בִּמְקוֹם הַדְּחָק מְקִלִּין בָּזֶה:** (כט) הַגְּרַ״ז (שם) וְכֵן מַשְׁמַע מֵחַיֵּי אָדָם (שם), **וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי** (סק״י) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּנִקְטְמָה הֶעָלֶה זוֹ לְגַמְרֵי אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהָקֵל בִּדְלֵיכָּא אַחֵר:** (ל) **אֶלָּא אִם כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לְבָרֵךְ עַל כָּל הַפְּסוּלִין גְּמוּרִין בִּשְׁעַת הַדְּחָק** כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תרמ״ט (ס״ו) [הַגְּרַ״ז (שם)] וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי דִּבְרֵי הַטַּ״ז (סק״ז) בְּעִנְיָן זֶה שֶׁכְּבָר הִשִּׁיגוּ עָלָיו כַּמָּה אַחֲרוֹנִים: **ז** (לא) טוּר וְכֵן מַשְׁמַע מֵרִי״ף (טו.) וְרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ ד) דְּכָתְבוּ דִּבְנִסְדַּק אִם הָיָה כְּהֶמְנֵק פָּסוּל: (לג) טַ״ז (סק״ט) וְהַיְנוּ לְדַעַת הָרַב בְּסָעִיף ג׳ בְּהַגָּ״הּ: (לג) **הַגְּרָ״א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים לְדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּסָבְרִי שָׁם בְּרֻבּוֹ, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ז) **תֵּרֵץ עוֹד אֹפֶן אַחֵר דְּהַתְּיֹמֶת לֹא נֶחְלְקָה כְּלָל,** [ג]**רַק הֶעָלִין שֶׁאֵצֶל הַתְּיוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה נֶחְלְקוּ עַד שֶׁנִּרְאוּ כִּשְׁנַיִם אֲפִלּוּ הָכִי פָּסוּל. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא נִרְאֶה דְּגַם הוּא מוֹדֶה לְדִבְרֵי הַטַּ״ז** (שם) **וְהַגְּרָ״א דְּכֵן פֵּרֵשׁ הָרַ״ן** (יד. ד״ה נפרצו) וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף עַיֵּן שָׁם. **וְדַע דִּלְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם יֵשׁ לִיזָהֵר מְאֹד בְּשָׁעָה שֶׁרוֹצֶה לִבְדֹּק הֶעָלֶה הָאֶמְצָעִי אִם נֶחְלְקָה וְאוֹחֲזָהּ בְּיָדוֹ לִרְאוֹתָהּ הֵיטֵב, שֶׁלֹּא לְחַלֵּק הֶעָלִין הָעֶלְיוֹנִים שֶׁאֶצְלָהּ עַל יְדֵי זֶה:** (לד) פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ט): **ח** (לה) רַשִׁ״י (לב. ד״ה מלפניו) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״ז) כתב: ואם עלה זה נקטם בראשו אפילו כל שהוא פסול, ויש אומרים שאינו פסול אלא אם כן נקטם רוב ארכו של עלה זה העליון, ויש להחמיר כסברא הראשונה. ומכל מקום בשעת הדחק שאי אפשר למצוא לולב אחר יש לסמוך על סברא האחרונה. **ב]** בשו״ע הרב (סי״ז) כתב, שרק אם נקטם מיעוט העלה האמצעי אפשר ליטול את הלולב בשעת הדחק ולברך עליו, אבל אם נקטם רוב העלה אין מברכים עליו אפילו בשעת הדחק אלא א״כ במקום שנוהגים לברך על כל הפסולין גמורים בשעת הדחק. **ג]** ובשו״ע הרב (סי״ב) כתב: ואם נסדקה השדרה תחת עלה זה העליון דהיינו ממקום שעליה יוצאים ולמטה, אם נתרחקו שני צידי הסדק זה מזה עד שיראו כשנים פסול.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah